

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0194

Profesija

Dārzkopības komercdarbinieks

Kvalifikācijas līmenis

3

Nodarbinātības apraksts

Dārzkopības komercdarbinieks uzņēmumā nodarbojas ar dārzkopības produkcijas ražošanu nelielā uzņēmumā vai lielākā uzņēmumā ar ražošanas materiālu sagādi un saražotās produkcijas realizāciju, kā arī ar grāmatvedības datu uzskaiti un apstrādi. Dārzkopības komercdarbinieks veic pilna cikla grāmatvedības uzskaiti, aprēķina izejvielu, produkcijas ražošanas izmaksas, darba algas, nodokļus; izstrādā kultūru tehnoloģiskās kartes ar nepieciešamo darbu ekonomiskajiem aprēķiniem, prot sakārtot saimniecības dokumentāciju atbilstoši Latvijas likumdošanai. Dārzkopības komercdarbinieks prot sagatavot produkciju realizācijai, zina tās kvalitātes prasības, pazīst mārketinga īpatnības, spēj strādāt realizācijas uzņēmumā. Viņš orientējas dārzkopības produkcijas sortimentā, pazīst arī retāk audzētas kultūras, zina produkcijas optimālos realizācijas laikus, uzglabāšanas īpatnības. Viņš orientējas produkcijas cenu noteikšanā, reklāmā, tirgus izpētē.

Ar apgūtajām zināšanām dārzkopības jomā dārzkopības komercdarbiniekam ir iemaņas veikt galvenos, ar dārzkopības produkcijas izaudzēšanu saistītos, darbus atklātā lauka vai zemstikla dārzenkopībā, augļkopībā, stādāmā materiāla audzēšanā, biškopībā; viņš zina izplatītāko kultūru ražošanas tehnoloģijas, to mehanizācijas iespējas; ir priekšstats par mēslošanas un augu aizsardzības īpatnībām.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākums	Uzdevumi
1. Darbs uzņēmumā, darbu organizēšana un plānošana dārzkopības uzņēmumā.	1.1 Izvēlēties un pazīt ražošanai saimniecībā nepieciešamās kultūras un šķirnes. 1.2 Izvēlēties saimniecībā optimālās tehnoloģijas. 1.3 Organizēt savu un zemāka kvalifikācijas līmeņa strādnieku darbu. 1.4 Organizēt galvenos ražošanas darbus nelielā uzņēmumā. 1.5 Nodrošināt elementāras audzēšanas tehnoloģijas atbilstoši izvēlētajiem termiņiem un audzēšanas apstākļiem. 1.6 Plānot darba procesus. 1.7 Nodrošināt izejmateriālu, tehnikas un darbarīku efektīvu izmantošanu un saudzēšanu.
2. Saimnieciskās darbības datu uzskaitē, apkopošana.	2.1 Fiksēt saimnieciskās darbības operācijas. 2.2 Sastādīt uzskaites un atskaites dokumentāciju atbilstoši Latvijas likumdošanai. 2.3 Sastādīt lietvedības dokumentus. 2.4 Sastādīt darba, ražošanas līdzekļu un izejvielu sagādes, produkcijas iepirkšanas un realizācijas u.c. līgumus. 2.5 Izstrādāt kultūru audzēšanas tehnoloģiskās kartes un plānot, aprēķināt veicamo darbu, izejvielu, kultūru audzēšanas, iekārtu u.c. izmaksas. 2.6 Aprēķināt darba algas. 2.7 Nodrošināt pareizus nodokļu aprēķinus. 2.8 Aprēķināt un plānot ražošanas un saimniecības uzturēšanas izdevumus.
3. Izejvielu sagāde uzņēmuma darbības nodrošināšanai.	3.1 Organizēt savlaicīgu nepieciešamo šķirņu sēklu, stādāmā materiāla sagādi. 3.2 Aprēķināt vajadzīgajā daudzumā mēslošanas, augu aizsardzības līdzekļus, kurināmo, palīgmateriālus, taru, fasējamo materiālu. Nodrošināt to savlaicīgu sagādi.
4. Saražotās produkcijas realizācija.	4.1 Organizēt realizācijas vietas un slēgt produkcijas realizācijas līgumus. 4.2 Nodrošināt saražotās produkcijas savlaicīgu realizāciju atbilstoši kvalitātes prasībām., ievērot realizācijas termiņus. 4.3 Nodrošināt realizējamās produkcijas sortimentu, saskaņojot piegādes daudzumu, laikus, fasējumu u.c. atbilstoši klienta prasībām. 4.4 Nodrošināt saimniecības un saražotās produkcijas reklāmu.

<p>5. Darba drošības pasākumu ievērošana.</p>	<p>5.1. Ievērot darba aizsardzības un drošības tehnikas noteikumus, strādājot ar ražošanas procesā nepieciešamo tehniku.</p> <p>5.2. Nodrošināt pirmās palīdzības sniegšanu nelaimes gadījumos.</p> <p>5.3. Ievērot vidi saudzējošus noteikumus un nepiesārņot augsni un ūdeņus ar pārlietām mēslojuma un pesticīdu devām un nepārdomātu rīcību.</p> <p>5.4. Ievērot personīgo un ražošanas higiēnu, sakopt ražošanas telpas un vidi.</p> <p>5.5. Pielietot individuālos aizsardzības līdzekļus kaitīgos apstākļos.</p>
<p>6. Novērtēt saimnieciskās ražošanas darbību un plānot tās turpmāko attīstību.</p>	<p>6.1 Novērtēt saimnieciskās darbības rezultātus un izstrādāt pasākumu plānu darbības uzlabošanai, paplašināšanai.</p> <p>6.2 Izstrādāt biznesplānu ar ekonomisko pamatojumu saimniecības turpmākās darbības uzlabošanai, paplašināšanai, un nepieciešamo kredītu saņemšanai.</p>
<p>7. Turpināt pašizglītību un kvalifikācijas celšanu.</p>	<p>7.1 Sekot dārkopības attīstībai Latvijā un pasaulē presē, semināros,ursos.</p> <p>7.2 Piedalīties pieredzes apmaiņas pasākumos Latvijā un ārzemēs.</p> <p>7.3 Turpināt speciālās literatūras studēšanu (arī svešvalodās).</p>

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi:

Darbs specializētā dārzkopības (augļkopības, atklātā lauka vai zemstikla dārzenkopības, puķkopības u.c.) saimniecībā. Dārzkopības saimniecība konkrētā Latvijas reģionā ar tur esošo mikroklimatu, augsnēm, ūdens resursiem. Siltumnīcu platībās specifisks mikroklimats.

- Fizikālie – strādājošiem jāreķinās ar darbu nelabvēlīgos klimatiskos apstākļos pie pazeminātām un paaugstinātām temperatūrām, augsnes un gaisa mitrumu, nokrišņiem, putekļiem, caurvējiem. Darbs ar dārzkopības tehniku, mehānismiem, darbarīkiem.
- Bioloģiskie – saskare ar augsni, substrātiem, ūdeni, organisko mēslojumu, kukaiņiem, fitopatogēniem, augu sulām, ziedputekšņiem u.c. (iespējama alerģija).
- Ķīmiskie – saskare ar pesticīdiem un minerālmēsliem.
- Organizatoriskie – dārzkopības speciālists zina dārzkopībā veicamo darbu specifiku un spēj gan strādāt patstāvīgi, gan vadīt un uzraudzīt zemāka kvalifikācijas līmeņa (1. un 2.) profesijā nodarbinātos.

Īpašās prasības konkrētu uzdevumu veikšanai:

- Prasme strādāt individuāli un vadīt atsevišķus darbiniekus.
- Zināšanas augu aizsardzības preparātu lietošanā (apliecība augu aizsardzības preparātu lietošanai)
- Vēlamas auto un traktora vadīšanas tiesības (izņēmums speciālista veselības stāvoklis), kas nodrošina nepieciešamo ražošanas materiālu, saražotās produkcijas transportēšanu, savlaicīgu darbu uzraudzīšanu un vadīšanu.

Prasmes

Specifiskās prasmes profesijā	Kopīgās prasmes nozarē	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> • Pazīt izplatītākās un netradicionālās dārzkopības kultūras un to izplatītākās šķirnes un zināt to audzēšanas specifiku. • Mācēt nospecializēt saimniecību atkarībā no paša spējam un interesēm, augsnes un klimata īpatnībām, finansiālajām un realizācijas iespējām. • Uzskaitīt saimniecisko darbību. • Veikt grāmatvedības datu uzskaiti un apstrādi. • Aprēķināt ražošanas izmaksas un darba algas, nodokļus. • Noformēt lietišķos dokumentus. • Analizēt saimniecības finansu darbību. • Izvēlēties audzējamo kultūru optimālo agrotehniku, mēslojumu, augu aizsardzības līdzekļus. • Izstrādāt tehnoloģiskās kartes ar atsevišķu darbu izmaksām. • Saplānot un nokomplektēt darbam nepieciešamās mašīnas un mehānismus, izejvielas, darbaspēku. • Izstrādāt veicamo darbu plānu • Nodrošināt realizācijas vietas un iespējamus klientus, realizējamās produkcijas kvalitāti. • Realizēt un uzglabāt saražoto produkciju. • Reklamēt saimniecību un realizējamo produkciju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vadīt nelielu dārzkopības produkcijas ražošanas uzņēmumu un zemāka kvalifikācijas līmeņa darba kolektīvu. • Nodrošināt ražojamās produkcijas kvalitātes prasības. • Prasme strādāt ar datoru, ievadīt saimniecības datus, veikt to apstrādi un analīzi. • Mācēt rīkoties ar dārzkopības tehniku (nepieciešamas auto un traktora vadīšanas tiesības – izņēmums veselības stāvoklis). • Ievērot darba higiēnas un drošības prasības darba kolektīvā. • Saprast un lietot profesionālo terminoloģiju. • Saprasties ar klientiem un darbiniekiem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Strādāt individuāli un grupā. • Strādāt kvalitatīvi un lietišķi, ātri pieņemt lēmumus. • Elastīga pieeja netradicionālās situācijās. • Plānot savu un padoto darbus, to laikus un apjomus, noteikt prioritātes. • Pielietot apgūtās zināšanas praksē. • Sniegt nepieciešamo informāciju darbiniekiem un klientiem. • Pilnveidot kvalifikāciju. • Ievērot profesionālās ētikas principus.

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	priekšstats	izpratne	pielietošana
Dārzkopībā lietojamo augu, to šķirņu sortiments augļkopībā, dārzenkopībā, puķkopībā.			
Dārzkopības kultūru audzēšanas specifika atklātā laukā un siltumnīcās.			
Dravniecība			
Augu pavairošanas metodes.			
Augu morfoloģija un fizioloģija			
Augkopības kultūru audzēšanas īpatnības augu sekas un augsnes ielabošanas nodrošināšanai.			
Audzēšanai piemērotās augsnes, substrāti, to ielabošana.			
Augu mēslošanas līdzekļi, to lietošanas īpatnības.			
Augu aizsardzība pret nezālēm, kaitēkļiem, slimībām.			
Mašīnas un mehānismi, to lietošana darbu mehānizācijā.			
L/s būves, to iekārtojums un ekspluatācijas īpatnības			
Darbu organizācija un plānošana.			
Saimniecības datu uzskaitē, grāmatvedības dokumentācija.			
Biznesa pamati.			
Uzņēmējdarbības pamati.			
Uzņēmuma un darba kolektīva vadīšana.			
Dārzkopības produkcijas uzglabāšanas, pārstrādes pamati.			
Mārketinga īpatnības dārzkopībā.			
Produkcijas realizācijas īpatnības, kvalitātes prasības. Standarti.			
Darba aizsardzības noteikumi. Pirmās palīdzības sniegšana.			
Vides mācība, ekoloģija.			
Lietišķā informātika, darbs ar datoru. Datu apstrāde un analīze.			
Profesionālā svešvaloda (angļu/vācu).			
Bioloģiskās lauksaimniecības īpatnības.			
Apstādījumu veidošana un kopšana.			
L/s likumdošana dārzkopības uzņēmumā.			
Zemes ierīkošanas un meliorācijas principi.			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Eleonora Mārciņa – dārzenkopības skolotāja, Bulduru dārzkopības vidusskola, lauksaimniecības un pedagoģijas maģistre
- Ilze Grāvīte – augļkopības skolotāja, izglītības metodiķe, Bulduru dārzkopības vidusskola
- Liene Meļķe – biznesa pamatu skolotāja, Bulduru dārzkopības vidusskola
- Dace Bute – grāmatvedības skolotāja, Bulduru dārzkopības vidusskola

Profesionālās standarta eksperti:

- Edīte Kaufmane – direktore, Dobeles DSIS
- Jānis Bērziņš – siltumnīcu kombināta vadītājs SIA “Mārupe”, valdes priekšsēdētājs, asociācija “Latvijas dārznieks”

Konsultanti:

- Kārlis Strazdiņš – vadītājs, Z/s „Galiņi”
- Māris Malceniņš – vadītājs, Z/s „Bračas”
- Māra Skrīvele – zinātniece, Dobeles DSIS
- Dzidra Kreišmane – dekāne, LLU Lauksaimniecības fakultātes